

## บทที่ ๑

### บทนำ

#### ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวไว้ว่า เมื่อมนุษย์มีมิจฉาปฏิญาหรือกระทำอกุศลกรรมกันอย่างแพร่หลาย อายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในวัยต่างๆ ก็จะลดลงจะเกิดสมัยที่มนุษย์มีอายุขัยเพียง ๑๐ ปี เด็กหญิงอายุ ๕ ปีก็มีสามีได้ เป็นเสมือนข้อความที่บอกกล่าวถึงสภาพของสังคมซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ถ้ามีปัจจัยดังกล่าวเป็นเหตุ อายุของหญิงตั้งครรภ์นับวันยิ่งน้อยลงรายล่าสุดของไทยปี ๒๕๕๓ พบอายุดำสุดเพียง ๑๑ ปี การตั้งครรภ์ในหญิงที่อายุ ๑๕ ปีหรือน้อยกว่าได้กำหนดให้เป็นนิยามของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ( Teenage Pregnancy ) จากสถิติของกรมอนามัยพบการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทยมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น จากร้อยละ ๑๐ ของการตั้งครรภ์ทั้งหมด (ทุกกลุ่มอายุ) ในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นร้อยละ ๑๔.๗-๒๐ ในปัจจุบัน ซึ่งมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานขององค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ที่ไม่เกินร้อยละ ๑๐ วัยรุ่นไทยมีอัตราการมีเพศสัมพันธ์ที่สูงมาก แต่มีการคุมกำเนิดน้อยขณะนี้อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีการคลอดบุตรจากแม่ที่เป็นวัยรุ่น ๗๐ คน/ประชากรพันคน ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศแถบเอเชียเช่น ญี่ปุ่น เกาหลี หรือแม้แต่จีน มีอัตราส่วนของแม่วัยรุ่นเพียง ๔-๕ คนต่อประชากรพันคน<sup>๒</sup> ในขณะที่สหรัฐอเมริกาแนวโน้มการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีจำนวนลดลงตามลำดับ อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกครอบงำวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยให้เป็นสังคมบริโภคที่แทบจะไม่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ นำแนวคิดในการคบเพื่อนต่างเพศเป็นการมีเพศสัมพันธ์แบบเสรีและก่อนวัยอันควร เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นซึ่งมักเป็นการตั้งครรภ์แบบไม่พึงประสงค์ (Unwanted Pregnancy) เป็นปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเกี่ยวเนื่องกันต้องรีบเร่งแก้ไข

---

<sup>๑</sup>ดูรายละเอียดใน ท.ป.า. (ไทย) ๑๑/ ๑๐๒-๑๐๓/๗๑-๗๔.

<sup>๒</sup>สำนักอนามัยเจริญพันธ์, รายงานสถิติประจำปี, ( กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๒)

สาเหตุของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีทั้งสาเหตุจากครอบครัว จากสภาพสังคม หรือแม้กระทั่งจากค่านิยมทางเพศที่เปลี่ยนไป เช่น วัยรุ่นมีปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว มาจากครอบครัวแตกแยก เด็กจึงไม่เคารพเชื่อฟังคนในครอบครัว วัยรุ่นบางรายครอบครัวยากจนไม่เรียนหนังสือจึงมีคู่รักตั้งแต่อายุน้อย หรืออาจเคยถูกข่มขืน ดัดสารเสพติด จึงคิดว่าตัวเองไม่มีอนาคต ขาดผู้ให้คำปรึกษาจึงตัดสินใจเองโดยไม่มีการไตร่ตรอง ต้องการความรักทดแทนจากผู้อื่นทำให้เกิดเงื่อนไขในการตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์และขณะเดียวกันการให้เพศศึกษาที่ล่อแหลมและไม่เป็นระบบแก่วัยรุ่น มีการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารไปในทางที่ผิดจึงเกิดการเลียนแบบได้ง่าย วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้ามและมีความต้องการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศมักได้รับการกระตุ้นจากสังคมรอบข้าง ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงทำให้วัยรุ่นมีค่านิยมเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศที่เปลี่ยนไป มีแนวโน้มในการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น อายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกลดลง พบอายุเฉลี่ยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ในช่วง ๑๔-๑๘ ปี ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญในการนำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจในวัยรุ่น<sup>๓</sup>

การที่วัยรุ่นตั้งครรภ์ในขณะที่ร่างกายและจิตใจยังไม่พร้อม นอกจากจะก่อผลเสียแก่สุขภาพของมารดาวัยรุ่นและทารกแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาการทำแท้งและที่รุนแรงคือการตัดสินใจฆ่าตัวตาย ผลกระทบของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจากสาเหตุตามที่กล่าวมาข้างต้น ในประเด็นของภาวะสุขภาพจะพบมีความเสี่ยงสูงต่อการมีโรคแทรกขณะตั้งครรภ์ทำให้คลอดก่อนกำหนดทารกแรกเกิดจึงมีน้ำหนักตัวน้อย หากไปทำแท้งก็อาจตกเลือดหรือติดเชื้อจากเครื่องมือหรือสถานที่ที่ไม่ถูกสุขอนามัยซึ่งเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ การติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์เช่น โรคเอดส์ กามโรค ส่วนด้านจิตใจมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดความเครียดและภาวะซึมเศร้าในระยะหลังคลอด (Postpartum Blue) ซึ่งร้อยละ ๕๘มีภาวะซึมเศร้าหลังคลอดภายใน ๔ ปี เพราะกังวลที่ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูลูกเนื่องจากฝ่ายชายมักไม่มารับผิดชอบ ส่วนผลกระทบทางสังคมพบว่าร้อยละ ๑๐ จะทอดทิ้งลูกจึงเกิดภาวะกับสังคมในการเลี้ยงดูเด็กของสถานสงเคราะห์ การทำแท้งที่ผิดกฎหมาย การติดเชื้อเอดส์ และปัญหาการตั้งครรภ์ซ้ำ พบว่ามากกว่าร้อยละ ๒๕ของวัยรุ่นที่มาคลอด ๒ปีต่อมา จะตั้งครรภ์ซ้ำ ปัญหาที่รุนแรงได้แก่การฆ่าตัวตายส่วนปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาเรื่องการเรียนพบว่าระดับการศึกษามักต่ำกว่าศักยภาพ<sup>๔</sup> การแก้ปัญหการ

<sup>๓</sup>นงลักษณ์ รุ่งทรัพย์สิน, การคุมกำเนิดสำหรับวัยรุ่น กองอนามัยการเจริญพันธุ์, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, พฤศจิกายน ๒๕๕๐), หน้า๗-๘.

<sup>๔</sup>จิราภรณ์ ประเสริฐวิทย์, งานแถลงข่าวคลินิกการตั้งครรภ์ในแม่วัยรุ่น : Teenage Pregnancy Clinic, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.teenrama.com/information.htm> [๑๔ มกราคม ๒๕๕๔].

ตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจึงต้องเริ่มตั้งแต่การป้องกัน การแก้ไขเยียวยาให้ดำรงชีวิตได้ในสังคม สถานศึกษาหลายแห่งทำกิจกรรมโรงเรียนวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรโดยใช้หลักไตรสิกขา ซึ่งเป็นหัวใจของการดำเนินการ โรงเรียนวิถีพุทธขณะเดียวกันสถานพยาบาลของรัฐบาลก็มีการจัดตั้งคลินิกแม่วัยรุ่นเพื่อให้บุคลากรทางการแพทย์ดูแลให้คำปรึกษาเน้นการสร้างทักษะชีวิต รวมทั้งวางแผนคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตั้งครรภ์ซ้ำ และประสานการช่วยเหลือจากภาคส่วนอื่นๆ เรื่องการกลับเข้าเรียนหรือทำงานต่อ ศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่นของกรมสุขภาพจิตก็ดำเนินงานด้านวัยรุ่นกับยาเสพติด เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านอาชญากรรม การขายบริการทางเพศ และการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น แม้กระทั่งสถานีตำรวจก็จัดให้มีตำรวจหญิง เพื่อช่วยรับเรื่องและให้การช่วยเหลือด้านคดีความแก่วัยรุ่นหรือหญิงที่ได้รับการล่วงละเมิดทางเพศ ส่วนองค์กรอิสระอื่น ๆ เช่น มูลนิธิบ้านดอกไม้ป่า เป็นมูลนิธิที่ดำเนินการให้ที่พักพิงและให้การดูแลหญิงที่ตั้งครรภ์ขณะยังไม่พร้อม ดูแลทั้งก่อนและหลังคลอดและเตรียมความพร้อมในการกลับสู่สังคมภายใน๑ปี โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการจัดการธุรกิจ สร้างอาชีพและให้มีรายได้จุนเจือตัวเองแก่หญิงตั้งครรภ์ ส่วนมูลนิธิอื่น ๆ เช่น มูลนิธิเพื่อนหญิง มูลนิธิวิภาฯ มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง(สคส.) เป็นองค์กรที่ส่งเสริมแนวคิดให้ผู้หญิงเข้มแข็งให้เข้าใจในสิทธิของสตรีและมีอำนาจต่อรอง ทั้งยังช่วยดำเนินการเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรม นำเสนอมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาคุกคามต่อหญิงวัยต่างๆแก่รัฐบาลเป็นต้น

ครอบครัวเป็นจุดกำเนิดของสังคม พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนในการใช้ชีวิตอยู่หลายประการที่สามารถนำมาใช้ดำรงชีวิตในครอบครัว เพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหานี้ได้ เช่น เรื่องหลักการคบมิตร โทษแห่งการเที่ยวกลางคืน โทษแห่งความเกียจคร้าน หิริและโอตตปปะ มรรค๘ และมีหลักธรรมที่ทำให้คู่สามีภรรยาอยู่ด้วยกันอย่างยั่งยืน เช่น สมชีวิธธรรม๔ ขรവാสาธรรม๔<sup>๕</sup> สถาบันการศึกษา สถาบันสุขภาพ ทั้งราชการและเอกชนองค์กรอิสระหรือมูลนิธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันนำองค์ความรู้รวมทั้งหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการ เพื่อให้เกิดแนวทางที่เหมาะสม สามารถนำมาประยุกต์ใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ได้

จะเห็นได้ว่าการป้องกันและแก้ปัญหาเรื่องการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง ผู้วิจัยทำงานด้านการดูแลสุขภาพพบว่าปัญหานี้มีแนวโน้มที่เพิ่มความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อสังคม ความท้าทายในการทำงานคือการหาวิธีการว่าทำอย่างไรจะป้องกันไม่ให้

---

<sup>๕</sup>พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), **ธรรมบุญชีวิต(A Constitution For Living)**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์สหธรรมิก, ๒๕๔๐), หน้า๔๘-๕๑.

วัยรุ่นตั้งคร่ำครวญยังไม่พร้อมหรือไม่ให้ตั้งคร่ำครวญ คำสอนของพุทธศาสนาเป็นคำสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีความหลากหลายทั้งในส่วนที่เป็นความจริงที่สามารถค้นพบได้ และในส่วนที่เป็นวินัยหรือศีลที่บัญญัติขึ้น ซึ่งเป็นคำสอนที่สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมากที่สุด ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัญหา สาเหตุและผลกระทบของปัญหานี้เพื่อหาทางออก โดยใช้หลักพระพุทธศาสนา และนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามากำหนดแนวทางป้องกันแก้ไข ปัญหาการตั้งคร่ำครวญในวัยรุ่นได้อย่างเหมาะสม.

## ๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุและผลกระทบจากการตั้งคร่ำครวญในวัยรุ่น

๑.๒.๒ เพื่อประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งคร่ำครวญในวัยรุ่น

## ๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

### ๑.๓.๑ ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาของการศึกษาวิจัยครอบคลุมหัวข้อของประเด็นปัญหา สถานการณ์ สาเหตุและผลกระทบจากการตั้งคร่ำครวญในวัยรุ่นและศึกษาค้นคว้ามุมมองทางพุทธศาสนา รวมทั้งหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องและการนำหลักธรรมนั้นมาใช้เป็นทางออก ในการป้องกันแก้ไขปัญหาการตั้งคร่ำครวญในวัยรุ่น

### ๑.๓.๒ ขอบเขตแหล่งข้อมูล

ประเด็นปัญหา สถานการณ์ สาเหตุและผลกระทบจากการตั้งคร่ำครวญในวัยรุ่น ผู้วิจัยศึกษาเอกสารจากงานวิจัย ตำราวิชาการ บทความหรือข้อคิดเห็นที่ตีพิมพ์ตามสื่อเอกสาร และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

ประเด็นทางออกของปัญหาการตั้งคร่ำครวญในวัยรุ่นโดยใช้หลักพระพุทธศาสนา และการนำหลักพระพุทธศาสนามาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งคร่ำครวญในวัยรุ่น ผู้วิจัยศึกษาจากพระไตรปิฎก และหนังสือวิชาการทางพระพุทธศาสนา

## ๑.๔ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๔.๑. วัยรุ่น หมายถึงหญิงหรือชายที่มีอายุระหว่าง ๑๐-๑๙ ปี แบ่งเป็น ๓ ช่วงคือวัยแรกเริ่มอายุ ๑๐-๑๓ ปี วัยรุ่นตอนกลางอายุ ๑๔-๑๖ ปี และวัยรุ่นตอนปลายอายุ ๑๗-๑๙ ปี

๑.๔.๒. การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หมายถึง การตั้งครรภ์ในหญิงที่อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี

๑.๔.๓. ทางออกของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น หมายถึง ทางออกของปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยใช้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

## ๑.๕ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักพระพุทธศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

### ๑.๕.๑ เอกสาร

องค์การอนามัยโลก<sup>๖</sup>ให้ความหมายวัยรุ่น(adolescents)ว่าเป็นวัยที่อายุอยู่ในช่วง ๑๐-๑๙ ปี มีลักษณะ ๓ ประการคือมีพัฒนาทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางสังคม มีการเปลี่ยนแปลงวุฒิภาวะทางเพศจากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ และเรียกช่วงอายุ ๑๕ - ๒๔ ปีว่าเยาวชน(youth) และให้ความหมายการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น(Teenage Pregnancy)ว่า หมายถึง การตั้งครรภ์ในหญิงที่อายุน้อยกว่า ๒๐ ปี โดยถืออายุ ณ เวลาที่คลอด

นพ.สมศักดิ์ สุทธิสุวรรณ<sup>๗</sup>กล่าวถึงปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในหนังสือ “ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข”ว่า การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่สำคัญของระบบสาธารณสุขไทย เป็นปัญหาที่ต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วนเพราะอาจมีอันตรายถึงแก่ชีวิตแก่มารดาวัยรุ่น และเป็นปัญหาที่เรื้อรังซึ่งต้องตามแก้ไขปัญหามาตรึมแทรกซ้อนต่างๆที่เกี่ยวข้องไปทุกประเด็น ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม หรือแม้กระทั่งด้านอาชญากรรม

---

<sup>๖</sup>WHO/SEARO, Adolescent Health and Development, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : [http://www.searo.who.int/en/Section๑๓/Section๑๒๔๕\\_๔๕๘๐.htm](http://www.searo.who.int/en/Section๑๓/Section๑๒๔๕_๔๕๘๐.htm) [๓๑ มกราคม ๒๕๕๕].

<sup>๗</sup>สมศักดิ์ สุทธิสุวรรณ, ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข, ( กรุงเทพฯ ; พิมพ์ลักษณ์การพิมพ์, ๒๕๕๒).

อุ๋นใจ กอนันตกุล<sup>๔</sup> ได้กล่าวถึงปัญหาและการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในหนังสือการ “ตั้งครรภ์ความเสี่ยงสูง” ว่าการตั้งครรภ์ของหญิงไม่ใช่ภาวะการเจ็บป่วยเป็นภาวะที่บ่งบอกถึงการมี สุขภาพที่ดี(well being) แต่ขณะอยู่ในระยะตั้งครรภ์ต้องเผชิญกับภาวะที่ร่างกายต้องเปลี่ยนแปลง หลายระบบ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะพบความเสี่ยงในระยะต่าง ๆ ของการตั้งครรภ์ แต่ไม่ได้พบ ทุกราย รายที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ก็ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ต้องเฝ้าระวังสุขภาพทางกาย เป็นพิเศษ และบางรายอาจต้องดูแลทางด้านจิตใจร่วมด้วย

ท่านพุทธทาส<sup>๕</sup>ได้กล่าวไว้ในหนังสือ“ลูกเทวดา”ว่าเด็กทุกคนขณะอยู่ในครรภ์ไม่ได้รับ รสอะไร พอออกจากครรภ์ อวัยวะสัมผัสคือตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ก็ได้รับการบำรุง มีสิ่งที่ถูกใจ ความถูกใจทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีตัว ยิ่งถูกใจยิ่งต้องการ ยิ่งยึดมั่นถึมั่นนานไปก็กลายเป็น ความเห็นแก่ตัว ชีวิตต้องมีสัญชาตญาณสำหรับที่จะให้รู้จักการดำรงชีวิต สัญชาตญาณแห่งความมีตัว ล้วน ๆ ที่บริสุทธิ์จึงกลายเป็นความเห็นแก่ตัว เข้าไปสู่ฝ่ายกิเลส ถ้าได้รับการอบรมที่ดีสัญชาตญาณนี้ จะเดินเป็นฝ่ายโพธิ์ จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญว่าจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้ถูกต้องตั้งแต่ชั้นอนุบาลเพื่อ จะควบคุมกระแสแห่งสัญชาตญาณให้เดินไปฝ่ายโพธิ์ สิ่งแรกที่จะต้องปลูกฝังคือการรักพ่อแม่ ฝังลง ไปที่ความรู้สึกให้เด็กรักพ่อแม่อย่างสุดชีวิตจิตใจและฝังคุณธรรมอื่นขยายตามไป ถ้าจุดนี้ดีแน่นอนหา ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูจะตามมา จากนั้นก็จะนำไปสู่ความอดทน อดกลั้น เสียสละ แต่ปัจจุบันไม่ มีการปลูกฝังการรักพ่อแม่ลงในใจวัยรุ่นทั้งหลายจึงพร้อมที่จะทำให้ผู้มีพระคุณน้ำตาไหล จึงเป็น ความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ในเรื่องการอบรมเด็กให้ถูกต้องเราจึงสามารถสร้างโลกในอนาคตโดย การสร้างเด็กให้ดีตั้งแต่ชั้นอนุบาลให้ได้

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต)<sup>๖๖</sup> กล่าวไว้ในหนังสือ “พุทธธรรม” และ “ธรรมานุญ ชีวิต” ว่าคำสอนของพุทธศาสนาตั้งอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีทั้งในส่วนที่เป็นธรรมะและใน ส่วนที่เป็นวินัยหรือศีลที่บัญญัติขึ้น ซึ่งมีหลักคำสอนหลายหมวดที่จะนำมาใช้ว่าชีวิตเป็นไปอย่างไร ชีวิตควรเป็นไปอย่างไร และควรให้เป็นอย่างไร หลักคำสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ เช่น

<sup>๔</sup> อุ๋นใจ กอนันตกุล, การตั้งครรภ์ความเสี่ยงสูง, ( สงขลา : คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์, ๒๕๕๑).

<sup>๕</sup> พุทธทาสภิกขุ, ลูกเทวดา, พิมพ์ครั้งที่ ๑ , (กรุงเทพฯ ; หจก.ดีใจ มีเดีย, ๒๕๕๔).

<sup>๖๖</sup>พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต),พุทธธรรม (ฉบับปรับปรุงและขยายความ), พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. (กรุงเทพฯ ; โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖).

<sup>๖๖</sup>พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ธรรมานุญชีวิต (A Constitution For Living).

สัมมาทิฐิที่เป็นรุ่งอรุณของการศึกษา หลักโยนิโสมนสิการ ปรีโธโฆสะ หลักอิทธิบาท ๔ อินทริยสังวร อินทริย ๖ สมชีวิตรม ๔ ฃรราวาธธรรม ๔ และหลักธรรมอื่นๆ ที่เหมาะกับวัยรุ่น ครอบครัว และองค์กรอื่นๆของสังคมที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ เป็นต้น

พระไพศาลวิสาโล<sup>๑๒</sup> พระนักเขียนอีกท่านหนึ่งก็ให้มุมมองในเรื่องของเพศสัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่างๆในอีกแง่หนึ่งในหัวข้อเช็กส์กับพุทธรว่า ถึงแม้ว่าปัจจุบันการมีเช็กส์ส่วนใหญ่ของมนุษย์จะมีการป้องกันไม่ก่อให้เกิดชีวิตใหม่แต่การที่ร่างกายของทั้งฝ่ายหญิงและชายพร้อมจะมีเช็กส์ได้ไม่ว่าวันใดๆ ก็มีส่วนทำให้เกิดการผูกพันกันเป็นคู่ๆและอยู่ด้วยกันอย่างน้อยก็ระยะเวลาหนึ่งแม้ความสุขด้านกามสุขจะเป็นบ่อเกิดหรืออยู่เบื้องหลังแรงบันดาลใจทางศิลปวิทยาของมนุษย์อย่างมากมาย โดยเฉพาะวรรณกรรม ดนตรี ศิลปกรรม ซึ่งให้ความเพลิดเพลินแก่นมนุษย์ แต่ในเวลาเดียวกันก็สามารถสร้างความทุกข์แก่ผู้คนได้มากมาย ไม่เพียงความทุกข์ทางกายดังได้กล่าวมาเท่านั้น หากยังรวมถึงความทุกข์ทางใจ เริ่มตั้งแต่ความรุ่มร้อนกระวนกระวายเมื่อเกิดความปรารถนาทางเพศ พุทธศาสนาไม่ได้ปฏิเสธกามสุขเพราะเห็นว่ามันเป็นที่มาแห่งความสุขซึ่งปุณฺชนยอมมีใจไฟปรารถนาและยากจะหลีกหนีพ้นจากมันได้แต่เมื่อจะเกี่ยวข้องกับมันแล้วก็ควรเกี่ยวข้องอย่างถูกต้องคือไม่ให้มันเป็นโทษทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เช่น มีเพศสัมพันธ์กับคูครองของตนเท่านั้น ไม่ล่วงละเมิดคูครองของคนอื่น ตลอดจนรู้ประมาณในวัยที่เหมาะสมในการมีเพศสัมพันธ์ ไม่หมกมุ่นมัวเมาแม้กระทั่งกับคูครองของตนจนเสียหน้าที่และเสียการงานความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์ต้องรู้จักความถูกต้องคือถูกต้องในวัย ถูกต้องในคูครองของตนและถูกต้องต่อภาระหน้าที่ของตน

พระมหาอุทัย วชิรเมธี(ว.วชิรเมธี)<sup>๑๓</sup> ได้มีมุมมองต่อการป้องกันปัญหานี้โดยเน้นที่สถาบันครอบครัวว่าเป็นสถาบันที่สำคัญที่เป็นทั้งต้นเหตุและเป็นทั้งทางออกของปัญหาต่าง ๆ เป็นสถาบันที่ฝังต้นความดีงามทั้งหมดของชีวิตคนมากกว่าสถาบันใดๆทั้งหมด ถ้าผู้ตั้งต้นครอบครัวใช้ธรรมะในการสร้างครอบครัวก็อาจเป็นที่อุปถัมภ์ของนักปราชญ์ราชบัณฑิตในหลายๆด้านของโลกได้ การเลี้ยงลูกถือเป็นงานใหญ่และสำคัญที่สุดของคนเป็นพ่อแม่ เพราะถือเป็นงานสร้างโลกโดยผ่านการสร้างที่ลูก ที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อน และเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากตัวเด็กมีความซับซ้อนมาก ดังนั้นวิธีการเลี้ยงลูกด้วยตัวเองจึงเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการเข้าใจถึงตัวตน ต้องเลี้ยงลูกอย่างมีสติ

<sup>๑๒</sup>พระไพศาล วิสาโล, เช็กส์ กับ พุทธ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.visalo.org/article/budAndSex.htm> [ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ ].

<sup>๑๓</sup>พระมหาอุทัย (ว.วชิรเมธี), ความขัดแย้งในครอบครัวและการเยียวยาด้วยความรัก ใน รักแท้คือกรุณา, (กรุงเทพฯ ; สนพ.สุภา, พฤศจิกายน ๒๕๕๑).

และเข้าใจจริงๆ พ่อแม่มีแนวคิดอย่างไรพฤติกรรมมักปรากฏออกมาอย่างนั้น ควรฝึกคิดด้านบวกต่อลูกถ้าพ่อแม่ยังตอกย้ำทัศนคติและคำพูดด้านลบทุกวันๆเด็กจะทำอะไรไม่เป็นเลย เด็กจะค่อยๆออกห่างจากครอบครัวไปคบเพื่อนฝูงที่เข้าใจตน และอาจหาที่ปรึกษาที่เป็นคนอื่นที่ยากเกินกว่าที่พ่อแม่จะรู้จักและเกินควบคุมจึงเป็นปัญหาใหญ่ที่พ่อแม่ไทยต้องตามแก้ไขอยู่ในเวลานี้

วรชัย ทองไทย และชาย โพธิ์สิตา<sup>๑๔</sup>ได้เขียนถึงค่านิยมที่เป็นอยู่ในสังคมกับมุมมองของคำว่าเพศศึกษาว่าการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์ทำให้เกิดค่านิยมที่ว่า“มากดีกว่าน้อย”“การบริโภคเป็นสุขการทำงานเป็นทุกข์”อันเป็นต้นเหตุของบริโภคนิยมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการบริโภคโดยมีกระบวนการโฆษณาชวนเชื่อเป็นตัวสนับสนุนให้บริโภคมามากจนเกินความจำเป็นของร่างกายทำให้เกิดค่านิยม“แสวงหาความสุขด้วยการบริโภคและบริโภคมากมีความสุข”ผู้เขียนได้อ้างถึงท่านปยุต ปยุตโต ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า“เพศ”นอกจากจะถูกนำมาใช้เป็นสื่อในการโฆษณาเพื่อให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าและบริการต่างๆแล้วตัวของเพศเองยังได้ถูกกระทำให้เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการบริโภคขนานใหญ่อีกด้วย การประดิษฐ์คำใหม่คือคำว่า“เพศสัมพันธ์”เพื่อใช้แทนคำว่า“สืบพันธุ์”มีผลทำให้คนหลายคนเข้าใจผิดว่าเพศสัมพันธ์เป็นคนละเรื่องกับการสืบพันธุ์โดยคิดไปว่าเพศสัมพันธ์เป็นกิจกรรมของการพักผ่อนหย่อนใจแบบหนึ่งเป็นกิจกรรมระหว่างคนสองคนที่สามารถทำกันได้ทั่วไปทำให้ลืมนึกไปถึงผลลัพธ์ที่แท้จริงตามธรรมชาติของกิจกรรมนี้คือการตั้งครรภ์อีกตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของค่านิยมที่ไม่ถูกต้องอันเกิดจากอิทธิพลของเศรษฐกิจทุนนิยมและบริโภคนิยมที่ระบามาถึงเมืองไทยในเวลาไม่ถึงสิบปีมานี้คือวันวาเลนไทน์ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นวันที่ต้องมีเพศสัมพันธ์กันของวัยรุ่นไปเสียแล้วค่านิยมที่เป็นไปในทางมิชอบนี้ก็เป็นค่านิยมที่บิดเบือนไปจากความจริงตามธรรมชาติ ค่านิยมที่กำลังครอบงำสังคมไทยมักกระทำผ่านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทำให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็กและวัยรุ่นถูกหลอกล่อให้หลงผิดกับการบริโภคสินค้าและบริการต่างๆที่เกินความจำเป็นดังนั้นเราจึงควรที่จะต้องรู้เท่าทันเล่ห์กลเหล่านี้จะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อของความเห็นผิดหรือค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

---

<sup>๑๔</sup>วรชัย ทองไทย และชาย โพธิ์สิตา,“เพศศึกษาควรสอนอะไร”, จดหมายข่าว ประชากรและการพัฒนา, ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๒ ( ธันวาคม - มกราคม ๒๕๕๓).

ประเวศ อินทองปาน<sup>๕๕</sup> ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องพุทธศาสนากับการทำแท้งว่าพุทธศาสนาเชื่อต่างจากนักชีววิทยาว่าทารกไม่สามารถเกิดและเติบโตเป็นมนุษย์ได้เพียงเพราะกระบวนการทางชีววิทยาเท่านั้น พุทธศาสนาไม่เชื่อว่าวัตถุหรือสสารจะสามารถเจริญเติบโตไปได้อย่างมีทิศทางและซับซ้อนเช่นนั้นได้เอง สิ่งที่กำหนดให้ไข่ที่ผสมเชื้อสุจิแล้วเจริญเติบโตอย่างมีระเบียบมีทิศทางและสามารถมีจิตสำนึกได้ต้องไม่ใช่แค่ตัวไข่และอสุจิที่เป็นเพียงวัตถุ หากแต่ต้องเป็นสิ่งที่มีความผูกพันซับซ้อน ซึ่งสิ่งนี้พุทธศาสนาเรียกว่า “จิต” หรือ “วิญญาณ” ในทัศนะของพุทธศาสนาการฆ่าไม่เกี่ยวกับปัญหาว่าทารกนั้นอยู่ในสภาวะสมบูรณ์หรือไม่ การฆ่าคนที่สลบหรือนอนหลับมีค่าเท่ากับการฆ่าคนที่กำลังตื่น เพราะคนเราไม่ว่าจะอยู่ในภาวะใดขั้นไหนของเขายังมีครบถ้วนการฆ่าคนป่วยที่อยู่ในอาการหลับใหลนั้นก็เป็นการฆ่าที่สมบูรณ์จึงเสมือนฆ่าทารกในครรภ์ พระพุทธศาสนาไม่ยอมรับการทำแท้งในรูปแบบใด ๆ ด้วยเหตุว่าชีวิตมนุษย์ถูกถือว่าเป็นโอกาสที่มีค่าในภาวะที่จะดำรงอยู่ การทำลายมนุษย์ตัวอ่อนซึ่งถือกำเนิดในครรภ์นับเป็นการทำลายโอกาสที่หาได้ยากยิ่งสำหรับชีวิตที่มีค่าของมนุษย์

#### ๑.๕.๒ งานวิจัย

น.พ.ชลทิศ อุไรฤกษ์กุล<sup>๕๖</sup> ทำการศึกษาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นโดยศึกษาในหญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์หรือมาคลอดที่โรงพยาบาลในเขตจังหวัด ราชบุรี กาญจนบุรีสุพรรณบุรีนครปฐมสมุทรสาครสมุทรสงครามเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ พบว่าเป็นการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นถึงร้อยละ ๒๒.๘ โดยร้อยละ ๕๕.๘ มีช่วงอายุ ๑๕-๑๙ ปี ร้อยละ ๔.๑ อายุ ๑๐-๑๔ ปี มีทั้งกลุ่มที่ตั้งใจตั้งครรภ์และไม่ตั้งใจกลุ่มที่ไม่ได้ตั้งใจจะตั้งครรภ์นั้นมีถึงร้อยละ ๑๖.๔ ที่มีความคิดที่อยากจะไปทำแท้ง และร้อยละ ๗.๓ คิดจะทำแท้งและได้ลงมือทำด้วยวิธีการที่คิดว่าจะสามารถขับเด็กออกได้ ซึ่งวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ทั้งหมดร้อยละ ๘๐.๕ สามารถยอมรับ อีกร้อยละ ๖.๔ ยังไม่ยอมรับเป็นสามี เมื่อสอบถามถึงแนวทางการศึกษาหลังการตั้งครรภ์ร้อยละ ๕๘ ต้องการอยากกลับไปเรียนต่อ ร้อยละ ๒๔.๗ ไม่แน่ใจ มีเพียงร้อยละ ๑๗.๓ เท่านั้นที่ไม่คิดที่จะกลับไปเรียนต่อ ท่านให้ข้อคิดเห็นจากการศึกษาครั้งนี้ว่า ประเด็นที่น่าสนใจอีกเรื่องคือในเรื่องจิตใจและสังคมเป็น

<sup>๕๕</sup>ประเวศ อินทองปาน, พุทธศาสนากับจริยศาสตร์ประยุกต์ : การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องพุทธศาสนากับการทำแท้ง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : [http://www.philos-reli.hum.ku.ac.th/research/praves/buddhism\\_and\\_abortion.doc](http://www.philos-reli.hum.ku.ac.th/research/praves/buddhism_and_abortion.doc) [๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔].

<sup>๕๖</sup>ชลทิศ อุไรฤกษ์กุล, Teenage Pregnancy (Pregnancy Under ๒๐ Year Old, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: [http://www.hpc๔.anamai.moph.go.th/hpc/mch/teenage\\_pregnancy.php](http://www.hpc๔.anamai.moph.go.th/hpc/mch/teenage_pregnancy.php) [๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔].

ประเด็นหลักของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ต้องให้ความสนใจมากกว่าประเด็นในเรื่องผลแทรกซ้อนทางการแพทย์ด้านสูติกรรมซึ่งสามารถดูแลรักษาได้แต่เรื่องของจิตใจและสังคมเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและอาจนำไปสู่ปัญหาอื่นๆที่ต้องช่วยตามแก้ไข

จุฑาธิป ดันตยาคมและจปรัฐ ปรีชาพานิช<sup>๑๓</sup> ทำการศึกษาเรื่อง “ความเสี่ยงต่อทารกน้ำหนักตัวน้อยในกลุ่มมารดาวัยรุ่น” วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อเปรียบเทียบผลของการตั้งครรภ์ต่อมารดาและทารก ในกลุ่มมารดาวัยรุ่น เทียบกับกลุ่มผู้ใหญ่ โดยเน้นผลกระทบประเด็นภาวะทารกน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่าปกติรูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง (Retrospective Study) เมื่อเปรียบเทียบภาวะแทรกซ้อนทางมารดาและทารกระหว่างทั้ง ๒ กลุ่มพบว่า ในกลุ่มมารดาวัยรุ่นพบภาวะช็อค พบความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด และทารกน้ำหนักแรกเกิดต่ำมากกว่ากลุ่มผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญซึ่งพบมากที่สุดในกลุ่มมารดาอายุ ๑๓-๑๖ ปี

เอกชัย โควาวิสารัช<sup>๑๔</sup> ศึกษาหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจำนวน ๑๕๐ คนที่รับไว้และคลอดที่โรงพยาบาลราชวิถีศึกษาในปี ๒๕๕๐ ผลการศึกษาพบว่าภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดเป็นภาวะแทรกซ้อนที่พบในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมากกว่าหญิงตั้งครรภ์ผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทารกแรกคลอดของกลุ่มหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นก็มีภาวะแทรกซ้อนมากกว่ากลุ่มวัยรุ่นผู้ใหญ่อย่างมีนัยสำคัญเช่น พบภาวะทารกแรกเกิดขาดออกซิเจน ทารกเสียชีวิตภายใน ๑-๗ วันแรกคลอด สรุปได้ว่าการตั้งครรภ์วัยรุ่นมีภาวะแทรกซ้อนทั้งทางมารดาและทารกมากกว่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นผู้ใหญ่

ศรรัฐ เสงเจริญและสุรสิทธิ์ ชัยทองวงศ์วัฒนา<sup>๑๕</sup> ทำการศึกษาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เรื่อง “การรับรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดฉุกเฉินในมารดาวัยรุ่น” เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อประเมินสัดส่วนของมารดาวัยรุ่นที่มีการรับรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดฉุกเฉินมารดาวัยรุ่นรวม ๑๐๔ รายที่เข้าร่วมการศึกษานี้มีอายุเฉลี่ย ๑๗.๕ ปี และมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่อายุเฉลี่ย ๑๕.๕ ปี วิธีการคุมกำเนิดที่เคยใช้มากที่สุดได้แก่ ยาเม็ดคุมกำเนิด รองลงมาคือถุงยาง

<sup>๑๓</sup>จุฑาธิป ดันตยาคม,จปรัฐ ปรีชาพานิช,“ความเสี่ยงต่อทารกน้ำหนักตัวน้อยในกลุ่มมารดาวัยรุ่น: ศึกษากลุ่มผู้ป่วยในโรงพยาบาลศิริราช”,วารสารสูตินรีเวชวิทยา,ปีที่๑๖(เมษายน๒๐๐๘).

<sup>๑๔</sup>เอกชัย โควาวิสารัชและคณะ. “ผลของการตั้งครรภ์ในหญิงวัยรุ่นในโรงพยาบาลราชวิถี”,วารสารแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยฯ. ฉบับที่๕๓ เล่มที่๑(มกราคม ๒๐๑๐) .

<sup>๑๕</sup>ศรรัฐ เสงเจริญและสุรสิทธิ์ ชัยทองวงศ์วัฒนา, “การรับรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดฉุกเฉินในมารดาวัยรุ่น”, วารสารสูตินรีเวชวิทยา, ปีที่๑๗ (เมษายน๒๐๐๘) .

อนามัย มารดาวัยรุ่นส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๔.๖ เคยรับรู้ว่าการคุมกำเนิดฉุกเฉินเป็นวิธีการคุมกำเนิดวิธีหนึ่ง แต่มีเพียงร้อยละ ๒๘.๘ ที่เคยใช้การคุมกำเนิดฉุกเฉิน จากการศึกษาสรุปได้ว่ามารดาวัยรุ่นส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดฉุกเฉินตั้งใจจะใช้เป็นวิธีคุมกำเนิดในอนาคต ขณะเดียวกันมารดาวัยรุ่นต้องการได้องค์ความรู้การคุมกำเนิดฉุกเฉินจากแหล่งข้อมูลที่มาจากบุคลากรทางสาธารณสุขมากที่สุด

พระมหากษัตริย์เพียรปญฺญวโร (แก้วน้อย)<sup>๒๐</sup> ได้ศึกษาวิเคราะห์เรื่องแนวคิดและวิธีการจัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนาได้สรุปว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่มีความสำคัญลักษณะครอบครัวที่ดีตามหลักพุทธศาสนาได้แก่ครอบครัวที่สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีคุณลักษณะเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างถูกต้องเด็กเป็นผู้สืบทอดอารยธรรมของมนุษยชาติผู้ปกครองต้องอบรมสั่งสอนให้มีชีวิตที่ดีงามโดยการปลูกฝังให้บุตรได้พัฒนาตนเองทั้งด้านพฤติกรรมจิตใจสติปัญญาอย่างครบถ้วนและต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่

วิชญ์สรรค์ ศรีแก่นจันทร์<sup>๒๑</sup> ทำการศึกษา การถ่ายทอดวิถีพุทธปฏิบัติต่อวัยรุ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการถ่ายทอดวิถีพุทธ ของบ้าน โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และของชุมชนที่จะส่งผลให้วัยรุ่นมีคุณธรรมจริยธรรม ผลจากการวิจัยพบว่าบ้านมีวิธีการถ่ายทอดวิถีพุทธ โดยบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวปฏิบัติตามศีลห้าเป็นตัวอย่างให้เด็กปฏิบัติตามโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์และชุมชนมีวิธีการถ่ายทอดวิถีพุทธ ด้วยการให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาที่ชุมชนจัดขึ้น โดยสมาชิกชุมชนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง การศึกษาชี้ให้เห็นถึงสถาบันต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิธีการถ่ายทอดวิถีพุทธปฏิบัติต่อวัยรุ่น ช่วยส่งผลให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในสังคมได้

---

<sup>๒๐</sup>พระมหากษัตริย์เพียรปญฺญวโร (แก้วน้อย), “แนวคิดและวิธีการจัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนา”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

<sup>๒๑</sup>วิชญ์สรรค์ ศรีแก่นจันทร์, “การถ่ายทอดวิถีพุทธปฏิบัติต่อวัยรุ่น”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต* , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๕๗).

### ๑.๕.๓ บทความออนไลน์

พ.ญ.ศรีประภา ชัยสินธพ<sup>๒๒</sup> ได้อธิบายคำว่า adolescent ที่ใช้กับวัยรุ่นว่าเป็นศัพท์ที่มาจากภาษาละตินว่า adolescere ซึ่งหมายความว่า to grow up เป็นวัยของการเร่งเจริญเติบโตทั้งในทางสรีระ และจิตวิทยาเป็นวัยเร่งสร้างสุนัขัย เร่งปรับตัว เร่งทางวิชาการ และเริ่มเลือกอาชีพ เป็นการเร่งเจริญเติบโตทุกๆด้าน เป็นวัยที่มีการแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเองหรืออาจเกิดวิกฤตการณ์แห่งการแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity crisis Versus Role Confusion : พบช่วงอายุ ๑๒-๒๐ ปี) ถ้ามีเหตุมีผลใช้สติปัญญา ก็จะเข้าใจตัวเองตามที่เป็นจริง (realistic) ถ้าใช้อารมณ์อย่างเดียว ก็จะมองเห็นคนตามที่ตนอยากจะเป็น (ideal self)

นพ.สุริยเดว ทรีปาตี<sup>๒๓</sup> กล่าวถึงพัฒนาการของวัยรุ่นโดยทั่วไปว่ามีการแบ่งช่วงวัยเป็น ๓ ช่วง คือ วัยแรกเริ่ม (๑๐-๑๓ ปี) วัยรุ่นตอนกลาง (๑๔-๑๖ ปี) และวัยรุ่นตอนปลาย (๑๗-๑๙ ปี) ทั้งนี้เพื่อจะชี้ให้เห็นถึงลักษณะที่เด่นเป็นพิเศษของวัยรุ่นแต่ละช่วง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านความรู้สึกนึกคิด และความสัมพันธ์กับบิดามารดา โดยแบ่งวัยรุ่นเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบ จะมีความคิดหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งส่งผลกระทบไปยังจิตใจ วัยรุ่นตอนกลางเป็นช่วงที่วัยรุ่นจะยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้ว พยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็กๆ และวัยรุ่นตอนปลายเป็นเวลาของการฝึกฝนอาชีพ และเป็นช่วงเวลาที่ จะมีความผูกพันแน่นแฟ้นกับเพื่อนต่างเพศ การเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่นมี๓ประเด็นใหญ่ๆ คือ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ทางอารมณ์ สังคม และทางจิตใจ

การหาทางออกให้วัยรุ่นบนพื้นฐานที่มีองค์ความรู้ที่มีทิศทางที่เชื่อมั่นได้ว่าได้รับการคุ้มครอง รู้สึกปลอดภัยที่จะเข้ารับการปรึกษาหรือเข้ารับบริการจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม ปัจจุบันมีการพัฒนารูปแบบแหล่งข้อมูล พัฒนากิจกรรมที่หลากหลายที่ให้บริการแก่วัยรุ่น มีองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินการร่วมกันแก้ปัญหานี้เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และมูลนิธิต่าง ๆ เช่น มูลนิธิเพื่อนหญิง มูลนิธิปวีณาฯ เป็นต้น

<sup>๒๒</sup> ศรีประภา ชัยสินธพ, สภาพจิตใจของวัยรุ่น, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

<http://www.ramament.com/old2.html> [๒๖ มกราคม ๒๕๕๔].

<sup>๒๓</sup> สุริยเดว ทรีปาตี, พัฒนาการและการปรับตัวในวัยรุ่น, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

<http://www.dekplus.org> [๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔].

จากการค้นคว้าเอกสารงานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พบว่าวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปเป็นวัยผู้ใหญ่ เริ่มจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายตามด้วยการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและสังคมการเปลี่ยนแปลงต่างๆจะไม่มีความรู้แรงจนส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ การงานหรือด้านสังคมหากเป็นไปอย่างเหมาะสมเนื่องจากเป็นวัยที่ค้นหาความเป็นตัวของตัวเองและอยากรู้ อยากลองการยอมรับความแปลกใหม่จึงเป็นไปได้อย่างง่ายดายซึ่งส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและวิถีการดำเนินชีวิต เช่น ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ หรือการแสดงออกกับเพศตรงข้ามอย่างเปิดเผย ปัญหาจากสภาพครอบครัว การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งเทคโนโลยีการสื่อสารที่ง่ายและรับรู้ได้อย่างเสรี เป็นเหตุให้นำไปสู่ปัญหาของวัยรุ่นในแต่ละครอบครัว เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคมรอบข้าง และจากการทบทวนเอกสารพบว่าระยะ ๑๐ ปีที่ผ่านมาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในไทยมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น วัยรุ่นไทยมีอัตราการมีเพศสัมพันธ์สูงมากแต่มีการคุมกำเนิดน้อยจึงทำให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นสูงการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนต่อมารดาและทารกได้มากกว่าการตั้งครรภ์ในวัยผู้ใหญ่ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาจึงพบว่าการหาทางออกของปัญหานี้หลายภาคส่วนต้องร่วมมือกัน โดยนำหลักคำสอนทางพุทธศาสนามาเป็นแนวทาง ศาสนาพุทธมีทางออกให้หลายช่องทางทั้งการป้องกันและการตามแก้ไขเยียวยา สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตโดยการแก้ไขที่ตัวของวัยรุ่นเองเป็นเบื้องต้น จากนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยประคับประคองหรือให้กำลังใจเพื่อให้วัยรุ่นที่ประสบปัญหาคำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ พุทธศาสนานำเน้นในการฝึกพัฒนาตน เรียนรู้จักตนเอง การเรียนรู้และฝึกตนเพื่อให้เกิดสัมมาทิฐิ ขณะเดียวกันสถาบันครอบครัวว่าเป็นสถาบันที่เป็นทั้งต้นเหตุและเป็นทางออกของปัญหาต่าง ๆ มากกว่าสถาบันใดๆทั้งหมด ถ้าครอบครัวใช้ธรรมะในการสร้างครอบครัวก็ถือเป็นการสร้างโลกและสังคมที่น่าอยู่สิ่งแรกที่จะต้องปลูกฝังลูกคือการรักพ่อแม่ และปลูกฝังคุณธรรมอื่นขยายตามไป ส่วนองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาก็ต้องเข้าใจปัญหาและมีช่องทางต่างๆกันไปเพื่อให้สอดคล้องกับทางออกของปัญหาการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น ดังนั้นทั้งตัวของวัยรุ่น ทั้งครอบครัวและสังคมจึงต้องช่วยกันดูแลป้องกันและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเพื่อให้พบทางออกที่ดี เพื่อให้วัยรุ่นมีกำลังใจและมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นคนที่มีพร้อมสร้างสังคมที่ดีต่อไป

## ๑.๖ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร(Documentary Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

๑.๖.๑ ศึกษาข้อมูล หลักฐานจากเอกสาร ระดับปฐมภูมิ (Primary Sources) จาก คัมภีร์พระไตรปิฎก

๑.๖.๒ ศึกษาข้อมูล หลักฐานจากเอกสาร ระดับทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ งานนิพนธ์ต่างๆไป ได้แก่เอกสารงานวิจัย หนังสือวิชาการและบทความทางวิชาการต่างๆ

๑.๖.๓ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เรียบเรียง

๑.๖.๔ สรุปข้อมูลเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย

## ๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบปัญหาสาเหตุและผลกระทบจากการตั้งครุภีในวัยรุ่น

๑.๗.๒ ทำให้ทราบทางออกของปัญหาการตั้งครุภีในวัยรุ่นตามหลักพระพุทธศาสนา

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงแนวทางการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นำมาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหการตั้งครุภีในวัยรุ่นได้